

ទំនាក់ទំនងរវាងវិធានសិទ្ធិមនុស្សនិងមនុស្សធម៌អន្តរជាតិ

During armed conflict, whether international or non-international, rules of international humanitarian law become applicable and help, in addition to the provisions in article 4 and article 5, paragraph 1, of the Covenant, to prevent the abuse of a State's emergency powers, **(HRC General Comment no. 29 (50) 24 July 2001 on Article 4, para.3)**

ក្នុងអំឡុងពេលមានសង្គ្រាម ជាសង្គ្រាមស៊ីវិលឬអន្តរជាតិក្តី វិធានច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ អនុវត្ត និងជួយបន្ថែមលើមាត្រា៤និងមាត្រា៥(១)នៃកតិកាសញ្ញា ដើម្បីបង្កាការបំពានអំណាចនៃគ្រោះអាសន្នសាធារណៈដោយរដ្ឋ។

កំណត់សំគាល់៖ យ៉ាងតិចមានសង្គ្រាមពីរប្រភេទ គឺសង្គ្រាមផ្ទៃក្នុង (civil war) និងសង្គ្រាមអន្តរជាតិ។ អ្វីដែលខុសគ្នាជាចម្បងគឺថា ទី១កើតរវាងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធនិងកម្លាំងរដ្ឋាភិបាល ខណៈដែលសង្គ្រាមអន្តរជាតិ ជាសង្គ្រាមរវាងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធប្រទេសមួយនឹងមួយទៀត។ ក្នុងពេលមានសង្គ្រាម សិទ្ធិសេរីភាពមួយចំនួននៅមានជាធរមាន (មិនត្រូវបានផ្អាកអនុវត្ត) ជាសិទ្ធិដាច់ខាតចែងក្នុងមាត្រា៤នៃកតិកាសញ្ញាសិទ្ធិប្រជាពលរដ្ឋនិងនយោបាយ (ICCPR) ។ ជាមួយគ្នានេះ មាត្រា៥នៃកតិកាដដែល (saving clause) មិនហាមឱ្យបកស្រាយកតិកាសញ្ញា អនុវត្តចំពោះស្ថានភាពក្នុងពេលមានសង្គ្រាម។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ប្រសិនបើសន្ធិសញ្ញា ឬអនុសញ្ញាដទៃ ចែងការពារសិទ្ធិប្រសើរជាង ICCPR រដ្ឋភាគីអាចអនុវត្តតាមនោះបាន។